

CEİD: Yaşlılıkta eşitsizlik ve yoksulluk derinleşiyor

 evrensel.net/haber/574502/ceid-yaslilikta-esitsizlik-ve-yoksulluk-derinlesiyor

29 Eylül 2025

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği yaşlılıkta toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin derinleştiğine dair bir rapor yayınladı. Rapora göre yaşlandıkça kadınlar daha sağlıksız, daha yoksul bir dönem geçiriyor.

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD) Türkiye’de yaşlı nüfusun artışıyla birlikte toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin yaşlılık döneminde derinleştiğini gösteren bir rapor yayınladı. Dr. Gülçin Con Wright tarafından hazırlanan “Yaşlılık ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme (2021–2024)” raporuna göre kadınlar daha sağlıksız, daha yoksul ve daha yalnız bir yaşlılık dönemi geçiriyor.

Yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı ilk kez 2023’te yüzde 10’u aşarken, 2020’de yüzde 9,5 olan bu oran, 2023’te yüzde 10,2’ye, 2024’te ise yüzde 10,6’ya ulaştı.

TÜİK’in 2021-2023 verilerine göre, Türkiye’de kadınların doğumda beklenen yaşam süresi 80 yıl iken, erkeklerinki 74,7 yıl. Kadınlar erkeklerden ortalama 5 yıl daha uzun yaşıyor. Doğumda beklenen sağlıklı yaşam süresi erkekler için 59 yıl iken, kadınlar için bu süre 56,3 yıla düşüyor. Ayrıca, 65 yaşındaki bir bireyin geriye kalan sağlıklı yaşam süresi, kadınlar için 5,6 yıl; erkekler için ise 6,9 yıl olarak öngörülüyor.

Rapora göre, yaşı kadınların sadece yüzde 16,5'i kendi sağlık durumunu "iyi" olarak tanımlarken, erkeklerde bu oran yüzde 27,5'e çıkıyor. Benzer şekilde, 2022 verilerine göre yaşı kadınlardaki obezite oranı (yüzde 36,4), erkeklerdeki oranın (yüzde 18,3) neredeyse iki katı. Yani kadınlar erkeklere göre daha uzun yaşıyorlar ama yaşamlarının ciddi bir kısmını sağlıksız geçiriyorlar.

Yoksullukta hızlı artış

Yaşı kadınlar arasındaki yoksulluk oranı 2022 yılında yüzde 15,4 iken 2023 yılında yüzde 22,4'e yükseldi. Yaşı erkeklerde ise yoksulluk oranı 2022 yılında yüzde 12,8 iken 2023 yılında yüzde 20,7 oldu.

Yoksulluk ve yaşam koşulları istatistiklerine göre 2024 yılında yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altındaki yaşı kadınların oranı yüzde 24,2, yaşı erkeklerin oranı ise yüzde 22,3. Rapora yaşı kadınlarda yoksulluğun daha çok olmasını hayat boyu biriken dezavantajların yaşıllık dönemindeki somut bir yansıması olarak ifade ediyor.

Yaşı kadınların yüzde 19,9'u okuma yazma bilmezken, bu oran erkeklerde sadece yüzde 3,3. Eğitim hakkına erişememe, yaşamları boyunca üstlendikleri karşılıksız bakım sorumlulukları, çalışma hayatına ve sosyal hayata daha az katılma, kayıt dışı çalıştırılma ve emeklilik sistemine yeterince dahil olamama gibi nedenler kadınları yaşıllıkta yoksulluğa itiyor.

2024 verilerine göre, yaşı kadınların neredeyse yarısının (yüzde 45,7) eşi vefat etmiş iken, bu oran yaşı erkeklerde yüzde 10,8. Tek başına yaşayan yaşı fertlerin yüzde 74'ünü yaşı kadınlar, yüzde 26'sını yaşı erkekler oluşturuyor.

"Günlük Yaşam Aktiviteleri" verileri de eşitsizliğe dikkat çekiyor: Kendi başına banyo yapabilen yaşı erkeklerin oranı yüzde 90,9 iken, bu oran kadınlarda yüzde 82,9'a düşüyor. Alışverişini kendi yapabilen erkeklerin oranı yüzde 71,7 iken kadınlarda bu oran yüzde 41,7; parasal işlerini yapabilen erkek oranı yüzde 87,5 iken kadınlarda yüzde 63,2.

2023 verilerine göre, torunlarına bakan büyükannelerin yüzde 68'i, büyükbabaların yüzde 59,1'i bu işi "her gün" yapıyor. Kadınlar için daha fazla olmakla birlikte yaşlılar için torun bakımı bir "yardım" olmaktan çıkıp, tam zamanlı ve karşılıksız bir bakım emeğine dönüşüyor.

(Haber Merkezi)